

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY**

**SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 28
im. gen. Józefa Kustronia
w Bielsku-Białej**

MOTTO:

*„Zbudujemy szkołę, gdzie uczniowie
nie będą uczyli się martwych liter z martwej bibuły,
gdzie natomiast uczyć się będą tego,
jak żyją ludzie, czemu tak żyją,
jak inaczej żyć można, co umieć i czynić należy,
by żyć pełnią wolnego ducha.”*

(J. Korczak)

SPIS TREŚCI:

1. Wprowadzenie;
2. Podstawy prawne programu wychowawczego;
3. Diagnoza środowiska szkolnego;
4. Cele programu, treści i zadania;
5. Zadania nauczycieli – wychowawców, pedagoga szkolnego;
6. Zasady współpracy wychowawczej z rodzicami;
7. Wzorzec osobowy ucznia;
8. Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

1. WPROWADZENIE

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka.

WYCHOWANIE Proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

PROFILAKTYKA Proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Program zawiera dwa rodzaje profilaktyki:

- pierwszorzędową – skierowaną do wszystkich uczniów i ich rodziców;
- drugorzędową – obejmującą uczniów już zdiagnozowanych ;

Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Realizacja Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego zgodnie z jego założeniami ma doprowadzić do aktywnego rozwoju wszystkich sfer osobowości ucznia i umożliwić mu osiągnięcie szeroko rozumianego sukcesu. Zaspokajając jego potrzeby, nauczyciele, a w szczególności wychowawcy kształtują samodzielne myślenie, budują wzajemne zaufanie, uczą otwartości na drugiego człowieka, wskazują jak radzić sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi, wprowadzają normy sprzyjające postawom etycznym, zdrowemu stylowi życia bez substancji psychoaktywnych, wypracowują sposoby radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, dostarczają wiedzy o dobrym i zdrowym życiu, dają osobiste wsparcie.

Dlatego w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym wychowawca w szkole będzie kładł nacisk na kształtowanie jednostek twórczych, kreatywnych i zdolnych do sterowania własnym kształceniem zarówno w rzeczywistości szkolnej, jak i poza nią. W procesie tym ważne staje się rozwijanie osobowych cech wychowanka – w związku z tym wychowawca musi pomóc dzieciom i młodzieży rozwinąć zdolności umożliwiające rozumienie przez nich otaczającego ich świata na drodze samorefleksji dotyczącej zasadności własnych zachowań oraz rozwinięcia umiejętności komunikacyjnych, które umożliwią dialog z innymi i z samym sobą. Nauczyciel, budując relacje oparte na zaufaniu, prowadzi z wychowankami rozmowę, poprzez którą uczy nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji.

Program ten przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Na podstawie powyższych ogólnych założeń, dotyczących oddziaływań wychowawczo- -profilaktycznych w szkole, w dalszej części prezentowane są treści przewidziane do realizacji zarówno na poszczególnych przedmiotach, jak i godzinach do dyspozycji wychowawcy. Wskazują one wartości, pozytywne postawy, kompetencje oraz umiejętności niezbędne dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży w czterech sferach:

fizycznej (rozwój biologiczny), psychicznej (rozwój poznawczy i emocjonalny), społecznej i aksjologicznej (rozwój moralny).

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO

Obowiązujące akty prawne:

- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. dnia 11 stycznia 2017 r. Poz. 59, 949 i 2203)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. dnia 24 lutego 2017 r. Poz. 356);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z dnia 25 sierpnia 2017 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie MEN z dnia 22.01.2018r. zmieniające art. 26 ustawy z 14 grudnia 2016r.
- Karta Nauczyciela.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1.
- Program polityki prorodzinnej państwa z dnia 17.11.1998 r.
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół. (Dz. U. z 2001r., Nr 61 poz. 624 i Dz. U. z 2002r. Nr 10, poz. 96 oraz Dz. U. z 2003r. Nr 146, poz. 1416, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 1999 r. Nr 67, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz. U. Nr 112, poz. 537).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 i ost. zm. z 25 czerwca 2002 r. Dz. U. Nr 84, poz. 763).
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich.
- Rezolucja Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. w sprawie opracowania rządowego programu zapobiegania i eliminowania zjawiska wykorzystania seksualnego nieletnich (Monitor Polski Nr 50 poz. 476).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535).
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 10, poz. 55).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)
- Koncepcję Pracy Szkoły oraz Statut Szkoły (ewaluowane na bieżąco zgodnie z rozporządzeniami MEN).
- Szkolny Zestaw Programów Nauczania.

3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Program wychowawczy szkoły stanowi całościowy opis celów, zadań, sposobów działań oraz osiągnięć wychowawczych, które zamierza zrealizować szkoła na podstawie przeprowadzonej diagnozy środowiska szkolnego.

Przedmiotem diagnozy była sytuacja dydaktyczno-wychowawcza w szkole i została przeprowadzona przy użyciu narzędzi:

- analiza wyników ankiet dotyczących problematyki uzależnień (narkomania, alkoholizm, niktynizm, klimat szkoły);
- obserwacja uczniów na zajęciach dydaktycznych, pozalekcyjnych, wycieczkach, uroczystościach szkolnych, w bibliotece szkolnej, na korytarzach w czasie przerw, na boiskach i halach sportowych, w drodze do i ze szkoły;
- analiza osiągnięć szkolnych uczniów - zapisy w protokołach z konferencji klasyfikacyjnych i plenarnych oraz w dziennikach lekcyjnych;
- analiza wybranych dokumentów szkolnych - protokołów zespołów przedmiotowych, zapisów w dziennikach lekcyjnych, zeszytach wychowawczych,
- analiza dokumentacji pedagoga szkolnego.

Zdiagnozowane problemy występujące w szkole:

- nieliczne przypadki opuszczania zajęć lekcyjnych, spóźnienia.
- sporadyczne przypadki przemocy psychicznej występującej wśród uczniów typu: wyśmiewanie, odtrącanie, wykluczanie z grupy.
- nadużywanie nowych technologii: gry komputerowe, internet-media społecznościowe;
- uczniowie korzystają z nieadekwatnych źródeł wiedzy na temat czynników chroniących oraz czynników ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;

Przyczyny zdiagnozowanych problemów:

A. Związane z samym uczniem:

- brak osiągnięć szkolnych skutkujących absencją na zajęciach,
- kryzysy rozwojowe mogące mieć wpływ na realizację obowiązku szkolnego,
- brak umiejętności rozwiązywania problemów życiowych, które mogą prowadzić do agresji.
- brak wiedzy na temat rzetelnych źródeł informacji na temat substancji psychoaktywnych;

B. Związane z rodziną ucznia:

- niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych przez rodziców takich jak: miłość, bezpieczeństwo, akceptacja, powodują większą podatność dziecka na różne zagrożenia,
- niski poziom wykształcenia i statusu materialnego rodziców może być przyczyną niepowodzeń szkolnych,
- zbyt wysokie wymagania wobec dziecka mogą być przyczyną nieobecności na zajęciach i jego problemów psychicznych, które przekładają się na wyniki nauczania,
- patologie w rodzinach, negatywne wzorce postępowania.

C. Związane ze szkołą:

- stres wywołany pisaniem sprawdzianów, klasówek, kartkówek, odpowiedziami ustnymi,
- duża liczebność uczniów w klasach,
- presja grupy rówieśniczej i silna potrzeba akceptacji;

Zdiagnozowane zasoby:

A. Materialne zasoby to:

- sale do nauki dla uczniów klas 1-7 oraz 2-3 gimnazjum,
- świetlica wraz z zapleczem dydaktycznym,
- sale komputerowe,
- internetowa sieć bezprzewodowa,
- multimedialne tablice interaktywne,
- opieka medyczna,
- kuchnia i jadalnia do spożywania posiłków przygotowanych na miejscu,
- opieka specjalistów w osobach pedagogów, logopedy, pracowników PPP,
- asystent nauczyciela dla uczniów ze szczególnymi potrzebami,
- monitoring,
- sale gimnastyczne,
- miasteczko ruchu drogowego,
- plac zabaw dla młodszej grupy wiekowej,
- boisko sportowe,

-sale lekcyjne wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny i doposażone pod względem pomocy dydaktycznych.

B. Niematerialne zasoby to:

- wykształcona kadra pedagogiczna stale podnosząca swoje kwalifikacje,
- szeroki wybór zajęć pozalekcyjnych,
- zaangażowanie nauczycieli w opiekę nad uczniami,
- systematyczność w kontynuowaniu podjętych działań,
- otwartość na inowacyjne metody nauczania,
- nastawienie na współpracę z rodzicami,
- przyjazna i pozytywna atmosfera pracy i nauki dla uczniów,
- integracyjna rola placówki na rzecz środowiska lokalnego.

4. CELE PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły stanowi całościowy opis celów, zadań, sposobów działań oraz osiągnięć wychowawczych. Według Jana Pawła II: „wychowanie zmierza do pełnego rozwoju osobowości, nadaje pełne znaczenie życiu, nie ogranicza się do zwykłego zdobywania choćby obszernych wiadomości, ale przenika także na pole uczuciowości i wolności. Zmierza do kształtowania przekonań, skłonności i zachowań, ułatwiając w ten sposób decyzje etyczne, społeczne, kulturalne”.

Celem szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest takie systematyczne oddziaływanie na uczniów, by umieli oni znaleźć swoje miejsce w rodzinie i społeczeństwie, by umieli współpracować z innymi, by wszechstronnie się rozwijali stając się ludźmi kulturalnymi, odpowiedzialnymi, szanującymi tradycję i wartości ogólnoludzkie.

Zakres wiadomości i umiejętności, jakimi ma dysponować uczeń kończący klasę III i klasę VIII szkoły podstawowej oraz postaw, które ma przejawiać, zostaną zrealizowane przez treści wychowawczo-profilaktyczne, których nadrzędnym celem jest wspierać rozwój dzieci i młodzieży w czterech sferach: fizycznej (rozwój biologiczny), psychicznej (rozwój poznawczy i emocjonalny), społecznej i aksjologicznej (rozwój moralny).m.in. przez poznawanie ich zasobów, a także wzmocnienie potencjału rozwojowego.

Tabela 1. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I-III

OBSZAR	ZADANIA – KLASY I–III
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań cd.	<ul style="list-style-type: none"> •kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; •kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakty z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; •kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; •inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia;

	<ul style="list-style-type: none"> ●przygotowanie do radzenie sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; ●przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; ●wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; ●kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; ●kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; ●kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ul style="list-style-type: none"> ●zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; ●kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediiów; ●przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; ●przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; ●kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

Tabela 2. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin zajęć z wychowawcą w klasach IV-VIII.

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu.</p> <p>Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania.</p> <p>Nabywanie umiejętności gromadzenia</p>	<p>Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywią.</p> <p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwijanie</p>	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego</p>	<p>Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów</p>

	<p>i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny.</p> <p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia</p>	<p>Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.</p>	<p>właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości.</p> <p>Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</p> <p>Prowadzenie rzetelnej edukacji i kształtowanie postaw chroniacych przed czynnikami ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych .</p>	<p>wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p> <p>Prowadzenie rzetelnej edukacji i kształtowanie postaw chroniacych przed czynnikami ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych .</p>	<p>krótko- i długoterminowych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</p> <p>Prowadzenie rzetelnej edukacji i kształtowanie postaw chroniacych przed czynnikami ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>
<p>Relacje – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania .</p> <p>Kształtowanie</p>	<p>Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Wyzwalanie chęci do działania</p>	<p>Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie</p>

	<p>umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb.</p> <p>Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p> <p>Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.</p> <p>Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p>	<p>na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).</p> <p>Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p>	<p>poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p> <p>Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka.</p> <p>Rozwijanie samorządności.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</p>	<p>umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji.</p> <p>Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p>
<p>Kultura – wartości, normy i wzory zachowań</p>	<p>Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.</p> <p>Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.</p>	<p>Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku</p>	<p>Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.</p> <p>Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość.</p> <p>Umacnianie</p>	<p>Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p> <p>Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.</p>

			narodowego.	więzi ze społecznością lokalną.	
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów.</p> <p>Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję.</p> <p>Uświadamianie e-zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania.</p> <p>Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.</p>	<p>Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach.</p> <p>Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.</p>	<p>Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie.</p> <p>Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p> <p>Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.</p>	<p>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wykorzystywani a elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.</p>
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.</p>	<p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności i, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.</p> <p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.</p> <p>Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej</p>	<p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.</p> <p>Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele</p>	<p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu.</p> <p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji</p>

			<p>prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.</p> <p>Kształtowanie postaw chroniących przed czynnikami ryzyka związanymi z zagrożeniami związanimi z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>i zadania życiowe?</p> <p>Kształtowanie postaw chroniących przed czynnikami ryzyka związanymi z zagrożeniami związanimi z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p> <p>Kształtowanie postaw chroniących przed czynnikami ryzyka związanymi z zagrożeniami związanimi z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>
--	--	--	--	--	---

Tabela 3. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin zajęć z wychowawcą w klasach II-III oddziałów gimnazjalnych.

OBSZARY	ZADANIA	
	Klasa II	Klasa III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p>	<p>Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko i długoterminowych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</p>
Relacje – wartości, normy i wzory zachowań	<p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</p>	<p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji.</p>

		Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	<p>Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.</p> <p>Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość.</p> <p>Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.</p>	<p>Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p> <p>Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.</p>
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie.</p> <p>Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p> <p>Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.</p> <p>Prowadzenie rzetelnej edukacji i kształtowanie postaw chroniących przed czynnikami ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psycho-aktywnych .</p>	<p>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.</p> <p>Prowadzenie rzetelnej edukacji i kształtowanie postaw chroniących przed czynnikami ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psycho-aktywnych .</p>
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.</p> <p>Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?</p>	<p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu.</p> <p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p>

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin zajęć z wychowawcą opracowano na podstawie *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełno-
sprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* – www.dziennikustaw.gov.pl (dostęp dn. 14.03.2017r.)

5. ZADANIA NAUCZYCIELI-WYCHOWAWCÓW, PEDAGOGA SZKOLNEGO.

Nauczyciele:

- odpowiadają za życie zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem w czasie wycieczek, wyjść itp.
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb uczniów,
- mają obowiązek reagowania na przejawy u dzieci niedostosowania społecznego,
- mają obowiązek współpracy z kuratorami sądowymi, policją, opieką społeczną (w przypadku zgłoszenia przez ww instytucje takiej potrzeby),
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania
- na zajęciach lekcyjnych mają obowiązek dostosowania wymagań do możliwości ucznia w oparciu o opinię lub orzeczenie wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną
- kształcą i wychowują dzieci w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka.

Wychowawcy:

- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programowe programu wychowawczego szkoły,
- mają obowiązek kształtować właściwe stosunki między uczniami opierając je na tolerancji i poszanowaniu godności osoby,
- sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności: tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i społeczeństwie,
- wspólnie z pedagogiem szkolnym zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów, zaznajamiając się z ich sytuacją rodzinną,
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów, również tych z zaburzeniami w zachowaniu i deficytami rozwojowymi,
- wychowawcy i pedagog szkolny prowadzą rozmowy z rodzicami uczniów i oferują pomoc innych instytucji wspierających działalność edukacyjną.

Pedagog szkolny:

- ma obowiązek niesienia wszechstronnej pomocy i udzielania wsparcia dzieciom, które padły ofiarą przemocy i przestępczości w szkole i poza nią
- ma obowiązek ścisłej współpracy z policją i sądem dla nieletnich (w razie zaistniałej potrzeby),
- w sposób zdecydowany reaguje na obecność w szkole osób obcych, które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- współpracuje z instytucjami w organizowaniu różnych form spędzania czasu przez dzieci szczególnie z rodzin patologicznych i zaniedbanych środowiskowo,
- poprzez prowadzone działania wychowawcze kształtuje u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji wynikających z popełnionych czynów karalnych,
- systematycznie prowadzi pedagogizację rodziców i uczniów w różnych formach.

6. ZASADY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCZEJ Z RODZICAMI

Struktury programu wychowawczo-profilaktycznego jest otwarta w trakcie jego realizacji na ubogacającą zmianę, która stanie się przestrzenią spotkania podmiotów wychowania i dialogu (nauczycieli, uczniów, rodziców);

Rodzice są aktywną, opiniotwórczą stroną programu i mogą:

- współdecydować o celach wychowawczo-profilaktycznych szkoły poprzez wyrażanie opinii, zgłaszanie pomysłów i wniosków;
- przez swoje zaangażowanie realnie wpływać na kształt życia wychowawczego klasy i szkoły;
- aktywnie uczestniczyć i wspierać działania wychowawcze, profilaktyczne i prozdrowotne szkoły;
- podejmować uchwały w sprawie wychowania na zebraniach Rady Rodziców,
- współdziałać w zakresie przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży,
- współdziałać w wypracowaniu jednolitego systemu reagowania na łamanie dyscypliny przez uczniów,
- uzyskiwać pomocy w sprawach wychowania od wychowawcy, nauczyciela, pedagoga i dyrektora szkoły, specjalistów współpracujących ze szkołą oraz instytucji wspierających system oświaty.

Formy organizacyjne kontaktów szkoły z rodzicami;

- ogólnoszkolna wywiadówka,
- konsultacje z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły w wyznaczony dzień w każdym miesiącu,
- „Dni otwarte” - spotkania z rodzicami,
- kontakty indywidualne z rodzicami,
- zaproszenia dla rodziców na spotkanie w szkole (w formie pisemnej lub telefonicznej),
- rozmowy telefoniczne,
- przekazywanie informacji drogą elektroniczną za pomocą e-dziennika,
- notatka w zeszycie ucznia (dzienniczek),
- informacje w formie pisemnej o zagrożeniu oceną niedostateczną.

7. PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY JEST UKIERUNKOWANY NA DZIAŁANIA:

Działania dydaktyczno-wychowawcze dążące do tego, by:

Po ukończeniu klasy III uczeń:

- umiał samodzielnie odrabiać zadania i uczyć się;
- potrafił koncentrować (skupiać) uwagę;
- podejmował dodatkowe zadania lub prace;
- był tolerancyjny; szanował inne kultury narodowościowe i wyznaniowe;
- potrafił zachowywać się kulturalnie;
- wykazywał właściwy stosunek do osób słabych, starszych, przełożonych;
- umiał odróżnić dobro od zła w oparciu o uniwersalne wartości;
- był szczery, otwarty, odpowiedzialny;
- potrafił znaleźć się w trudnej sytuacji, znieść porażkę czy niepowodzenie,
- potrafił określać swoje cele osobiste i planował drogę do ich osiągnięcia.

Po ukończeniu klasy VIII uczeń:

- był odpowiedzialny;
- miał poczucie własnej wartości;
- był asertywny;
- umiał szanować siebie i innych;
- był samodzielny, ambitny, żądny wiedzy;
- był komunikatywny, słowny, otwarty

- miał ukształtowane pojęcia patriotyczne;
- rozumiał wielowiekowe dziedzictwo kulturowe;
- dbał o swoje zdrowie;
- był tolerancyjny i umiał szanować inność;
- był koleżeński, uczciwy, lojalny i opanowany;
- umiał panować nad emocjami, potrafił współpracować;
- radził sobie ze stresem;
- był dobrze przygotowany do następnego etapu kształcenia.

8. EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Społeczeństwo i szkoła to dynamiczne środowiska, a prowadzone w ich obrębie działania wychowawcze i profilaktyczne muszą nadążać za dokonującymi się zmianami. Prowadząc oddziaływania społeczne, należy uwzględnić również zjawisko ograniczonej skuteczności działania człowieka i związanej z tym świadomości własnych ograniczeń i podejmować czasowe oceny skuteczności prowadzonych oddziaływań.

Ewaluacja odbywać się będzie na bieżąco poprzez:

- obserwację zachowania uczniów w czasie lekcji, przerw międzylekcyjnych, wycieczek, imprez szkolnych,
- analizę dokumentacji pracy wychowawczo-profilaktycznej szkoły,
- ankiety skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli,
- rozmowy i wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- obserwację zjawisk występujących na terenie szkoły.